

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 marca 2016 r.

Pozycja 258

POSTANOWIENIE

z dnia 16 marca 2016 r.

Sygn. akt Ts 351/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Wróbel – przewodniczący i sprawozdawca
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz
Stanisław Biernat,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D. i K.P. oraz J.M. w sprawie zgodności:

art. 7 pkt 1 i art. 12 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. z 2014 r. poz. 2013, ze zm.) z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 października 2015 r. (data nadania) D.P. i jej małoletnie córki K.P. oraz J.P. (dalej: skarżące) wystąpiły o stwierdzenie, że art. 7 pkt 1 i art. 12 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz.U.2014.2013, ze zm.; dalej: ustawa o świadczeniach odszkodowawczych) są niezgodne z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. Decyzją z marca 2010 r. Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W., na podstawie art. 2 ust. 1, art. 7 ust. 1, art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach odszkodowawczych oraz § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 września 2003 r. w sprawie postępowania w razie wypadku lub ujawnienia choroby, pozostających w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej (Dz.U.175.1707 i 2005.4.20), odmówił przyznania skarżącym jednorazowego odszkodowania pieniężnego z tytułu śmierci męża/ojca/ojczyrna, pozostającej w związku ze służbą wojskową. Zdaniem tego organu, skoro z analizy dokumentów zebranych w sprawie bezspornie wynika, że przyczyną śmierci męża, ojca i ojczyrna skarżących był spowodowany przez niego wypadek samochodowy, to zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach odszkodowawczych nie ma podstaw do przyznania skarżącym jednorazowego odszkodowania. Wyrokiem z lipca 2014 r. Sąd Rejonowy w W. (dalej: Sąd Rejonowy

w W.) oddalił odwołanie, które skarżące wniosły od decyzji z marca 2010 r. Z kolei wyrokiem z czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił ich apelację. Orzeczenie to zostało, wraz z uzasadnieniem, doręczone skarżącym 27 lipca 2015 r.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 2 grudnia 2015 r. (doręczonym pełnomocnikowi 21 grudnia 2015 r.) pełnomocnik skarżących został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi, przez doręczenie odpisu i czterech kopii: wyroków Sądu Rejonowego w W. z lipca 2014 r. oraz Sądu Okręgowego w W. z czerwca 2015 r., a także decyzji Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W.. Został on również zobowiązany do doręczenia pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia skargi konstytucyjnej i reprezentowania skarżących w postępowaniu przed Trybunałem.

Wraz z pismem przewodnim wniesionym do Trybunału 28 grudnia 2015 r. (data nadania) pełnomocnik skarżących doręczył decyzję Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. z marca 2010 r. oraz wyroki (bez ich uzasadnień), o których mowa w zarządzeniu. W tym samym dniu skarżące dostarczyły pełnomocnictwo.

Zdaniem skarżących, zakwestionowane w skardze przepisy naruszają art. 32 Konstytucji, ponieważ inaczej regulują sytuację członków rodziny zmarłego żołnierza, a inaczej zmarłego pracownika. Zróżnicowanie to – jak zarzuciły – jest niesprawiedliwe.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i art. 60 oraz art. 64-66 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Skargom konstytucyjnym niespełniającym tych warunków, a także skargom, co do których zaistniały okoliczności przewidziane w art. 77 ust. 3 ustawy o TK, Trybunał odmawia nadania dalszego biegu.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę konstytucyjną może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. Oznacza to, że warunkiem złożenia skargi nie jest każde naruszenie Konstytucji, ale tylko to, które dotyczy wyrażonych w niej norm regulujących wolności lub prawa człowieka i obywatela. W skardze konstytucyjnej należy zatem wskazać, która konstytucyjna wolność lub które prawo skarżącego i w jaki sposób zostały naruszone (art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK).

Wniesiona do Trybunału skarga nie spełnia tego warunku. Skarżące zarzucają bowiem, że zaskarżone art. 7 pkt 1 i art. 12 pkt 1 i 2 ustawy o świadczeniach odszkodowawczych są niezgodne z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji. Nie powołują jednocześnie żadnych innych przepisów Konstytucji, które zostały – ich zdaniem – naruszone. Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego ani art. 2, ani art. 32 ust. 1 Konstytucji nie mogą stanowić samodzielnych wzorców kontroli w postępowaniu inicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej. Nie formułują one bowiem samodzielnych konstytucyjnych wolności lub praw, których ochronie służy – zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji – skarga konstytucyjna.

W odniesieniu do art. 2 Konstytucji Trybunał zauważa, że skarżące, wskazawszy ten przepis jako wzorzec kontroli zaskarżonych regulacji, powołały się jedynie na wynikającą z zasady demokratycznego państwa prawnego zasadę sprawiedliwości społecznej. W swoim orzecznictwie Trybunał wielokrotnie wskazywał, że ani zasada demokratycznego państwa prawnego (z której wynikają bardziej szczegółowe zasady ustrojowe), ani zasada sprawiedliwości społecznej nie mają charakteru konstytucyjnej wolności lub prawa podmiotowego, których naruszenie może być treścią zarzutu sformułowanego w skardze konstytucyjnej (zob. np. postanowienia TK z 26 czerwca 2002 r. w sprawie SK 1/02, OTK ZU nr 4/A/2002,

poz. 53 oraz 15 grudnia 2009 r. w sprawie Ts 5/08, OTK ZU nr 1/B/2010, poz. 13, a także wyrok TK z dnia 3 kwietnia 2006 r. w sprawie SK 46/05, OTK ZU nr 4/A/2006, poz. 39).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego wynikające z art. 2 Konstytucji zasady mogą być w postępowaniu skargowym jedynie pomocniczym wzorcem kontroli, pod warunkiem jednoczesnego wskazania innej naruszonej normy konstytucyjnej statuującej wolność lub prawo (zob. wyrok TK z 26 kwietnia 2005 r. w sprawie SK 36/03, OTK ZU nr 4/A/2005, poz. 40). Zarzut niezgodności z tymi zasadami mógłby być więc rozpatrywany wyłącznie w ramach oceny sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności i praw (zob. postanowienie TK z 26 czerwca 2002 r. w sprawie SK 1/02 oraz wyrok TK z 13 stycznia 2004 r. w sprawie SK 10/03, OTK ZU nr 1/A/2004, poz. 2).

Odnosnie do zarzutów naruszenia wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasady równości wobec prawa Trybunał zwraca uwagę, że w swoim orzecznictwie wyraził pogląd, zgodnie z którym zasada ta każdorazowo wymaga odniesienia reguł z niej wynikających do praw podmiotowych jednostki. W wydanym w pełnym składzie postanowieniu z 24 października 2001 r. Trybunał stwierdził: „Uznając (...) prawo do równego traktowania za konstytucyjne prawo jednostki Trybunał Konstytucyjny podkreśla, iż ma ono charakter niejako prawa »drugiego stopnia« (...), tzn. przysługuje (...) w związku z konkretnymi normami prawnymi lub innymi działaniami organów władzy publicznej, a nie w oderwaniu od nich – niejako »samoistnie«. Jeżeli te normy lub działania nie mają odniesienia do konkretnych określonych w Konstytucji wolności i praw, prawo do równego traktowania nie ma w pełni charakteru prawa konstytucyjnego, a to sprawia, że nie może ono być chronione za pomocą skargi konstytucyjnej” (SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225).

W rozpatrywanej skardze skarżące nie wskazały naruszonego konstytucyjnego prawa podmiotowego, a w konsekwencji nie określiły sposobu jego naruszenia. Skarga nie spełnia więc podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK. Wydanie orzeczenia jest więc niedopuszczalne.

Okoliczność ta stanowi – w myśl art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK – podstawę odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.